

**Kapitāla pietiekamības un
riskā pārvaldības ziņojums (3. pilārs)
2013**

Par šo ziņojumu

Kapitāla pietiekamības un riska pārvaldības ziņojums attiecas uz informācijas nodošanu atklātībai saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvu (KPD), ar kuru tika ieviesta Bāzele II sistēma Eiropas Savienībā; Latvijā jaunais režīms ir spēkā kopš 2008. gada 1.janvāra.

2013.gada laikā ES atjaunoja kapitāla prasību likumdošanu atbilstoši Bāzele III prasībām. Aktualizētais regulējums, kurš aptver Kapitāla Prasību Direktīvu (CRD IV) un Kapitāla Prasību Noteikumus (CRR 575) ir spēkā no 2014.gada 1.janvāra. Pilna CRD IV un CRR 575 ieviešana SEB bankā tiks atspoguļota tekošā gada 3.pilāra pārskatā.

SEB piemēro uz iekšējiem reitingiem balstīto (IRB) pieeju pārskatiem par bankas, korporatīvajiem, mājokļu hipotēku un mazo riska darījumu portfeļiem, kas atbilst 97% no kopējiem riska svērtajiem aktīviem. Ziņošana par pārējiem portfeļiem notiek saskaņā ar standartizēto pieeju. SEB turpinās pakāpeniski piemērot IRB pieeju visam mazo riska darījumu portfelim.

Kopš 2008. gada sākuma SEB bankai ir Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) atļauja sniegt pārskatu par operacionālo risku saskaņā ar attīstīto mērīšanas pieeju. Attiecībā uz tirgus risku SEB banka lieto standartizēto pieeju kapitāla pietiekamības novērtēšanas nolūkiem, bet vienlaikus tirgus riska pārvaldībai lieto SEB Grupas iekšējo riskam pakļautās vērtības (VaR) modeli.

SEB pozitīvi vērtē palielināto pārredzamību, ko nodrošina 3. pilāra atskaites. SEB bankas kredītportfeļa kvalitāte un iekšējā riska pārvaldības kultūra nozīmē riska svērto aktīvu samazinājumu, salīdzinājumā ar Bāzeles I prasībām. Tomēr tas nenozīmē, ka kapitāls tiktu atbrīvots tikpat lielā mērā, ņemot vērā regulējuma paaugstināto jutīgumu attiecībā uz uzņēmējdarbības ciklu, uzraudzības iestāžu veikto izvērtējumu, pārejas prasības. SEB bankas Kapitāla politikā noteiktais mērķis ir uzturēt pietiekamu kapitāla rezervi, lai segtu iespējamus riskus darbības vides nenoteiktības pieauguma gadījumos.

Kapitāla pietiekamības un riska pārvaldības ziņojumā sniegta informācija par SEB bankas riska profilu, piemēram, darbības apjomu pa klientu kategorijām un riska klasēm, kas ir kapitāla prasību aprēķina pamatā. Ziņojums papildina informāciju, kas sniegta finanšu gada pārskatā par 2013. gadu.

Satura rādītājs

Turpmāk norādītā informācija tiek sniegta saskaņā ar Latvijas FKTK noteikumiem Nr. 61 „Informācijas atklāšanas un iestādes pārredzamības normatīvie noteikumi”. Šie noteikumi ir atrodamā:

http://www.fktk.lv/texts_files/NOT_GROZ_Infoatklas_2010_KONSOL.doc

Apraksts	Lappuse
AS „SEB Banka” un tās konsolidācijas grupassastāvs	3
Riska pārvaldība un organizācija	4
Stratēģijas un metodes attiecībā uz normatīvajos aktos noteikto un iekšējo kapitālu	5
Stress testi	5
Kredītu risks, Tirgus risks, Operacionālais risks	6
Pašu kapitāls, kapitāla prasības, kapitāla pietiekamības rādītāji	7
Pašu kapitāls	7
Kapitāla prasības	8
Kapitāla pietiekamības rādītāji	9
Kredītrisks	10
Tabula – Kredītriski sadalījumā pa riska darījumu kategorijām un pēc ģeogrāfiskā izvietojuma	10
Tabula – Kredītriski sadalījumā pa riska darījumu kategorijām un nozarēm	11-12
Kredītriska mazināšanas stratēģijas	13
Tabula - Kredītriska mazināšana	14
Standartizētā pieeja	15
Tabula - Kredīta kvalitātes pakāpe	15
Kredītriska struktūra SNV dimensijā	16
Kredītriska reitings un novērtēšana	17
Tabula - Saskaņā ar IRB uzrādītie riski pa riska darījumu kategorijām	18
Tabula - Saskaņā ar IRB uzrādītie riski ar pašu SNZ novērtējumu	19
Tabula - Saskaņā ar IRB uzrādītie riski ar pašu KP novērtējumu	19
Darījuma partnera kredītrisks	20
Operacionālais risks	21
Tirdzniecības portfeļa tirgus risks	22
Banku portfeļa tirgus risks	22
saīsinājumi:	
SNV – saistību nepildīšanas varbūtība	
SNZ – zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā	
KP – korekcijas pakāpes	

AS „SEB BANKA” UN TĀS KONSOLIDĀCIJAS GRUPAS SASTĀVS

AS „SEB Banka” ir Latvijas Republikā reģistrēta akciju sabiedrība. Banka un tās meitasuzņēmumi darbojas banku un finanšu pakalpojumu jomā. Bankas mātes uzņēmums ir Zviedrijā reģistrēta banka Skandinaviska Enskilda Banken AB.

SEB bankas riska vadība ir integrēta SEB Grupas riska vadības sastāvdaļa – riska vadības politikas, riska analīzes metodes un instrumenti ir saskaņoti, kā arī būtisko risku limiti ir apstiprināti un tiek kontrolēti SEB Grupas līmenī. Riska līmeņa un noteikto limitu operatīvu kontroli nodrošina strukturizēta riska limitu sistēma, kura aptver visus galvenos riska veidus.

Konsolidācijas sastāvs

Komercesabiedrības nosaukums	Komercesabiedrības veids	Daļa pamatkapitālā (%)	Balsstiesību daļa komercesabiedrībā (%)	Pamatojums iekļaušanai grupā
AS „SEB banka”	Banka			Mātes sabiedrība
SIA „SEB līzings”	Cita finanšu iestāde	100%	100%	Meitas sabiedrība
IP AS „SEB Wealth Management”	Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība	100%	100%	Meitas sabiedrība
AS „SEB atklātais pensiju fonds”	Pensiju fonds	100%	100%	Meitas sabiedrība

Katra struktūrvienība, gan Banka, gan meitas uzņēmumi, ir atbildīga par riskiem, kam ir pakļauta tā darbība, kā arī katrai ir nepieciešami resursi, lai identificētu un kontrolētu pastāvošos un iespējamus riskus.

RISKA PĀRVALDĪBA UN ORGANIZĀCIJA

Riska pārvaldības mērķi un vadlīnijas

Riska pārvaldība ir viena no bankas pamatdarbībām, tādēļ tā ir būtiska ilgtermiņa rentabilitātei un stabilitātei. Risks rodas no uzņēmējdarbības aktivitātēm un attīstības, un tas ir klientu vajadzību īstenošanas rezultāts. Kredītrisks ir visnozīmīgākais no riskiem, ko SEB uzņemas, nodrošinot klientiem finanšu risinājumus un produktus.

SEB rentabilitāte ir ļoti atkarīga no tās spējas izvērtēt, pārvaldīt un izcenot riskus, ar kuriem tā regulāri saskaras, vienlaikus saglabājot adekvātu kapitalizāciju neparedzētiem gadījumiem. Lai nodrošinātu finansiālo stabilitāti, ar risku saistītos jautājumus identificē, uzrauga un pārvalda agrīnā stadijā. Risks un kapitāls ir būtiskas ilgtermiņa stratēģiskās plānošanas un darbības plānošanas procesu daļas, kas tiek īstenota visas Grupas ietvaros.

Grupa tās riska pārvaldībā piemēro šodienas prasībām atbilstošu risinājumu – neatkarīgas riska kontroles, kredītanalīzes un kredītu apstiprināšanas funkcijas, balstoties uz attīstītu iekšējo modeļu sistēmu.. SEB riska un kapitāla pārvaldības stūrakmeņi ir Padomes uzraudzība, skaidra lēmumu pieņemšanas struktūra, augsta riska apziņa darbinieku vidū, vienotas definīcijas un principi, kontrolēta risku uzņemšanās noteiktu limitu ietvaros, kā arī augsta pārredzamības pakāpe, sniedzot informāciju atklātībai.

Riska politika un pilnvarojumi

Grupas kopējos ar risku saistītos pilnvarojumus nosaka Padome, kas tāpat nosaka arī risku pārvaldības, ziņošanas un kontroles principus visaptverošā pamatnostādņu struktūrā. Šo risku politiku papildina Valdes apstiprinātās riska pārvaldības instrukcijas. Riska pilnvarojumus nosaka Valde, bet to izpildi nodrošina Valdes izveidotās komitejas. SEB bankas vēlmī uzņemties risku nosaka Padome ikgadējā uzņēmējdarbības plānošanas procesa ietvaros, kā arī pēc riska stratēģijas, kuru prezentē atbildīgais viceprezidents riska jautājumos.

Riska organizācija un atbildība

Visaptveroša riska pārvaldības struktūra nodrošina, ka Padomes apstiprinātās politikas tiek ievērotas visā SEB darbībā, kas saistīta ar riska uzņemšanos. Padome uzņemas galveno atbildību par riska organizāciju un pietiekamas iekšējās kontroles uzturēšanu. Padome nosaka vispārējās riska un kapitāla pamatnostādnes un uzrauga risku ietekmes attīstību, kā arī apstiprina Viceprezidentu riska jautājumos.

Valdei ir pakļautas komitejas, kas ir pilnvarotas pieņemt lēmumus atbilstoši riska veidam. SEB bankas Kredītkomiteja ir augstākā kredītu piešķiršanas institūcija bankā. Vienlaikus lielie kredītu limiti tiek apstiprināti SEB Grupas lemttiesīgajās kredītinstitūcijās.

SEB Aktīvu un pasīvu komiteja (ALCO) kontrolē jautājumus, kas ir saistīti ar darbības attīstību un finansiālajiem rezultātiem, kopējo riska līmeni, kā arī kredītriska, operacionālā, tirgus un likviditātes risku iespējamo ietekmi uz turpmāko attīstību un kapitāla pārvaldību. Visas SEB bankas risku mērīšanas metodes un modeļi tiek regulāri izvērtētas SEB Grupas riska mērīšanas komitejā, kas nodrošina kvalitatīvus visu risku novērtējumus.

Viceprezidents riska jautājumos atbild par visu risku uzraudzību – galvenokārt kredītriska, tirgus riska, operacionālā riska un likviditātes riska uzraudzību, un šajā nolūkā vada struktūrvienības, kas atbild par kredītu apstiprināšanu, kopējo risku un pārskatu sagatavošanu, kā arī riska kontroli. Riska kontrole cieši sadarbojas ar katras divīzijas risku vadības struktūrām, vienlaikus saglabājot neatkarību kā Grupas riska kontroles daļa.

Par ikdienas riska pārvaldību SEB ir atbildīgas biznesa, resursu pārvaldības un atbalsta struktūras. Katrā no biznesa struktūrām ir īpaši nozīmēti risku vadītāji.

Papildus informāciju par finanšu risku vadību SEB Bankā var gūt 2013.gada pārskatā.

Stratēģijas un metodes attiecībā uz normatīvajos aktos noteikto un iekšējo kapitālu

Lai izprastu biznesa lēmumu finansiālās sekas visos līmeņos un to, kā tās laika gaitā ietekmē uzņēmuma vērtību, SEB banka aktīvi pārvalda trīs galvenās jomas:

- 1) biznesa apjomu izaugsme, struktūra un risks;
- 2) kapitāla, finansējuma un likviditātes prasības;
- 3) rentabilitāte.

Tiek izvirzīti un regulāri pārskatīti mērķi, lai pārvaldītu un optimizētu resursus, ievērojot šīs trīs jomas. Riskus SEB banka uzņemas tikai tad, ja tā spēj saprast, izvērtēt un kontrolēt rezultātus normatīvajos aktos noteikto un kapitāla limitu ietvaros.

SEB Kapitāla politika nosaka to, kā kapitāla pārvaldībai jāatbalsta biznesa mērķu sasniegšanu. Akcionāru prasības attiecībā uz atdevi no kapitāla ir jālīdzsvaro ar regulatoru izvirzītajām kapitāla prasībām. Lai novērtētu papildu drošības rezerves lielumu, kas pārsniedz noteiktās minimālās kapitāla prasības, tiek izmantota stresa testēšana ar scenārijiem, kuros ir paredzēta strauja lejupslīdes iespējamība makroekonomiskajā vidē.

Neatkarīgi no labas riska pārvaldības SEB bankai ir jāsauglabā kapitāla rezerves pret neparedzētiem zaudējumiem. Kapitāla mērķi tiek noteikti gan tāpēc, lai nodrošinātu pietiekamu stabilitāti pamatkapitāla saglabāšanai, gan arī, lai nodrošinātu pastāvīgo biznesu arī sarežģītos periodos, saglabājot tā dēvēto komforta rezervi papildus juridiskajām prasībām. SEB iekšējā kapitāla pietiekamības novērtējumā ir aptverti regulatora noteikto minimālo kapitāla prasību, kā arī tirgus iespējamo izmaiņu ietekmes uz kapitāla apsvērumi. SEB bankas iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas process ir pilnībā integrēts SEB Grupas atbilstošajā procesā.

Kapitāla sadale pa biznesa virzieniem ir plānošanas procesa neatņemama daļa. Analīzes pamatā ir faktiskais un plānotais uzņēmējdarbības apjoms. Modelis lielā mērā ir konstruēts uz Bāzele II un III kapitāla pietiekamības noteikumu radītās platformas, taču to paplašina ar citiem riska veidiem, lai panāktu augstāku riska jutīgumu kapitāla novērtējuma procesos.

Finanšu direktors atbild par SEB bankas Iekšējo kapitāla pietiekamības novērtējuma procesu (ICAAP), kura mērķis ir novērtēt kapitāla prasības saistībā ar riska profilu un piedāvāt stratēģiju kapitāla līmeņa saglabāšanai. Šis process ir integrēts uzņēmējdarbības plānošanā un veido iekšējās pārvaldības struktūras un iekšējās kontroles sistēmas daļu. Līdz ar nepārtrauktu uzraudzību un ziņošanu Padomei par kapitāla pietiekamību tiek nodrošināts, ka saikne starp pašu kapitālu, normatīvajos aktos noteiktajām un uz reitingiem balstītajām prasībām tiek pārvaldīta tā, lai neapdraudētu SEB bankas rentabilitāti un finanšu stabilitāti.

Kapitālu pārvalda centralizēti, vienlaikus izpildot arī vietējās prasības attiecībā uz ar likumu noteikto un iekšējo kapitālu. Kapitāla pietiekamības koeficienti ir galvenie kapitāla stabilitātes rādītāji. Atbilstoši SEB Grupas Kapitāla politikai mātes uzņēmums nodrošina papildu kapitālu, ja SEB bankai nepieciešams kapitāla palielinājums, lai sasniegtu šajā politikā noteiktos rādītājus.

Stress testi

SEB izmanto stress testus visos tā biznesa līmeņos, sākot ar individuāla kredīta darījuma riska līdz kredītu portfeļa vai tirgus riska un beidzot ar kapitāla pietiekamību un likviditāti. Makroekonomiskā vide ir galvenais SEB pelnītspējas un finansiālās stabilitātes riska faktors. SEB regulāri veic dažādus stress testus visos līmeņos, balstoties uz specifiskiem vēsturiskiem, piem., 1 reizi 10 vai 1 reizi 50 gados, kā arī hipotētiskiem scenārijiem un balstoties uz nelabvēlīgiem ekonomiskiem nosacījumiem.

Stress testi veido svarīgu SEB ilgtermiņa kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa daļu un ir būtiski potenciālās pelnītspējas svārstīguma, kā arī kapitāla un likviditātes plānošanā. Potenciālie zaudējumi un ietekme uz pieejamo kapitālu tiek novērtēti kopā ar scenāriju ietekmi uz riska svērto aktīvu (RSA) līmeni. Pieejamais kapitāls stresa apstākļos tiek salīdzināts ar RSA gan pēc iekšējiem, gan Regulatora noteikumiem, lai novērtētu SEB finansiālo stabilitāti pie daudz sliktākiem nosacījumiem nekā pieņemumi biznesa plānā. Līdzīgi likviditātes risks tiek regulāri testēts, lai noteiktu bankas spējas izturēt ārēji radušos likviditātes spriedzes.

SEB ir attīstījis visaptverošu un integrētu stress testu struktūru, kura aptver visus būtiskos riskus un ar īpašu akcentu uz kredītu zaudējumiem. Zviedrijas Finanšu Inspekcija ir novērtējusi SEB stress testus kā atbilstošus Eiropas Banku Uzraudzības institūcijas izdotām Stress testu vadlīnijām (GL 32).

Kredītu risks

Galvenie ekonomikas faktori recesijas scenārijā korelē ar vēsturiski novērotiem zaudējumiem un saistību neizpildes rādītājiem, kurus lieto kredītriska novērtēšanas modeļos. Stresa scenārijos kredītu zaudējumi pieaug un vidējie risku svāri kredītu portfeli pieaug sakarā ar riska klašu migrāciju. Gan iekšējā, gan ārējā saistību neizpildi raksturojošā informācija tiek izmantota kopā ar vēsturiskiem un scenārijos iekļautiem makroekonomikas parametriem, lai prognozētu ietekmi uz SEB aktuālo portfeli, t.sk. saistību neizpildes, zaudējumu īpatsvarus, nodrošinājuma cenas dažādos portfeļos. Šādā veidā var tikt noteikts jūtīgums dažādās portfeļa daļās, padarot riska vadību efektīvāku. Arī lielo riska darījumu ietekme tiek vērtēta, modelējot viena vai vairāku saistību neizpildes gadījumu iespējamību, neskatoties uz zemu riska pakāpi.

Tirgus risks

SEB lieto gan vēsturiskos, gan uz nākotni vērstos scenārijus, lai pakļautu stress testiem aktuālos portfeļus. Scenāriji tiek pārskatīti regulāri un ir daļa no SEB tirgus riska apetītes rīka. Stress testi aptver galvenos riska faktorus, kuri būtiski SEB portfeļiem.

Operacionālais risks

Galvenie ekonomikas faktori recesijas scenārijā korelē ar vēsturiski novērotiem tirdzniecības un komisiju ienākumiem, kopā ar iespējamo izmaksu prognozēm. Neto procentu ieņēmumi tiek novērtēti, izmantojot scenārijos iekļautās vērtības un kredītu maržas.

Par prognozētiem zaudējumiem tiek samazināta aplēstā peļņa, lai novērtētu ietekmi uz pieejamo kapitālu. Pieejamais kapitāls stresa apstākļos tiek salīdzināts ar RSA, lai aprēķinātu iekšējos un regulatora kapitāla pietiekamības rādītājus.

PAŠU KAPITĀLS, KAPITĀLA PRASĪBAS, KAPITĀLA PIETIEKAMĪBAS RĀDĪTĀJI**Pašu kapitāls**

Lai nodrošinātos pret SEB bankas biznesam piemītošiem riskiem un sekmētu ilgtermiņa attīstību, SEB bankai visu laiku ir jāuztur pietiekams kapitāla līmenis. Pašu kapitāls ir pirmā un otrā līmeņa kapitālu summa, no kuras atskaitīts pašu kapitāla samazinājums.

Atbilstoši Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) noteikumiem SEB bankas pašu kapitāls ir aprēķināts šādi:

tūkst. LVL	31.12.2013.
Pašu kapitāla pirmā līmeņa elementi	
- apmaksātais pamatkapitāls	102 106
- akciju emisijas uzcenojums	3 565
- uz pašu kapitāla pirmā līmeņa elementiem attiecināmais rezerves kapitāls	203
- iepriekšējo gadu revidētā nesadalītā peļņa	178 111
- kārtējā darbības gada revidētā peļņa	
- samazinājums nemateriālie aktīvi	(845)
Pašu kapitāla pirmā līmeņa elementi kopā	283 140
Pašu kapitāla otrā līmeņa elementi	
- subordinētais kapitāls, kas nedrīkst pārsniegt 50% no pirmā līmeņa elementu kopsumma	
- uzkrājumu pārsniegums pār paredzamajiem zaudējumiem saskaņā ar IRB pieeju ⁽¹⁾	
Pašu kapitāla otrā līmeņa elementi kopā	
Pašu kapitāla samazinājums	
-PZ pārsniegums pār uzkrājumiem (negatīvs rezultāts) saskaņā ar IRB pieeju	(8 832)
Pašu kapitāls	274 308

Piezīmes:

(1) ja uzkrājumi un vērtības korekcijas kredītriskiem, kas uzrādīti saskaņā ar uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, ir lielāki nekā ar šiem riskiem saistītie paredzamie zaudējumi, šis pozitīvs rezultāts tiek pieskaitīts pie otrā līmeņa, bet ne vairāk kā 0,6 procentu apmērā no riska darījumu riska svērto vērtību kopsummas.

Kapitāla prasības

Kreditrisks

Kreditrisks ir risks, ka sadarbības partneri nenorēķināsies ar SEB banku pilnībā un noteiktajā laikā. Kreditrisku kontrole notiek regulāri, novērtējot katra sadarbības partnera un atsevišķu portfeļu riska līmeni, nosakot limitus katram aizņēmējam, saistītu aizņēmēju grupām, kā arī atsevišķiem segmentiem. SEB bankas kreditrisks tiek samazināts, nodrošinot paaugstināta riska darījumus ar atbilstošām ķīlām un garantijām. Kreditrisks tiek uzraudzīts nepārtraukti un to novērtē katra mēneša, ceturkšņa un gada griezumos. Kreditriskā koncentrācija tiek analizēta, novērtējot individuālo riska darījumu, nozaru, nodrošinājumu un valūtu koncentrāciju.

Tirgus risks

Tirgus risks ir zaudējumu vai nākotnes ieņēmumu samazinājuma risks procentu likmju, valūtas kursu vai vērtspapīru cenu izmaiņu rezultātā (ieskaitot cenu risku pārdodot aktīvus vai slēdzot pozīcijas). SEB banka lieto „Value at Risk” (VaR) modeli, lai novērtētu pozīciju tirgus risku un iespējamos maksimālos zaudējumus, kas var rasties no tirgus svārstībām. Procentu likmju risku, ko ietekmē ar procentu ieņēmumiem un izdevumiem saistīto aktīvu un pasīvu atmaksas termiņi vai likmju pārskatīšanas datumi, SEB banka kontrolē, lietojot Delta 1% novērtējumus un tiem noteiktos limitus. SEB banka kontrolē valūtas risku, nosakot atvērtu pozīciju limitus un uzraugot to aizpildījumu katru dienu.

Operacionālais risks

Operāciju risks ir zaudējumu risks ārējo (dabas katastrofas, ārējie zaudējumi u.c.) vai iekšējo (IT sistēmu avārija, krāpšana, iekšējo vai ārējo noteikumu neievērošana vai nepietiekama iekšējā kontrole) faktoru ietekmē. Operāciju riska identifikācijai, analīzei un kontrolei SEB banka lieto SEB Grupas attīstīto operāciju riska vadības sistēmu ORMIS, kura nodrošina incidentu reģistrāciju un zaudējumu novērtēšanu.

Kapitāla prasības

tūkst. LVL	31.12.2013.
Kreditrisks ar IRB pieeju:	
Iestādes	6 334
Komerccabiedrības	99 583
Mazo riska darījumu portfelis	24 202
Kreditriskā kapitāla prasību kopsumma ar IRB pieeju	130 119
Kreditrisks, darījumu partnera kreditrisks ar standartizēto pieeju:	
Vietējas valdības	92
Komerccabiedrības	39
Mazo riska darījumu portfelis	2 169
Nodrošināts ar nekustāmo īpašumu	7
Kavētie riska darījumi	137
Citi posteņi	2 312
Kreditriskā, darījumu partnera kreditriskā kapitāla prasību kopsumma ar standartizēto pieeju	4 756
Tirgus risku kapitāla prasība	
Ārvalstu valūtas riska kapitāla prasība	1 849
Pozīcijas riska kapitāla prasība	110
Tirgus risku kapitāla prasību kopsumma	1 959
Operacionālais risks ar attīstītās mērišanas pieeju	8 383
Kapitāla prasību aprēķina kopsavilkums	
Kreditrisks	134 875
Tirgus risks	1 959
Operacionālais risks	8 383
Kopā	145 217

Kapitāla pietiekamības rādītāji

tūkst. LVL	31.12.2013.
Kapitāla resursi	
Pirmā līmeņa kapitāls	283 140
Otrā līmeņa kapitāls	
Pašu kapitāla samazinājums	(8 832)
Pašu kapitāls	274 308
Kapitāla pietiekamība	
Kapitāla prasība	145 217
Kapitāla prasību segums ar pašu kapitālu	129 091
Pašu kapitāla attiecība pret kapitāla prasībām	188.89%
Pirmā līmeņa kapitāla pietiekamības rādītājs, %	15.60%
Kapitāla pietiekamības rādītājs, %	15.11%

KREDĪTRISKS**Kredītriski sadalījumā pa riska darījumu kategorijām un pēc ģeogrāfiskā izvietojuma**

Riska darījumu vērtības, tūkst. LVL	Latvija	Lietuva	Igaunija	Zviedrija	OECD reģiona valstis	pārējās valstis	kopā
Centrālās valdības vai centrālās bankas	517 537	3	-	-	5	3	517 548
Vietējas valdības	2 307	-	-	-	-	-	2 307
Komerksabiedrības	486	-	-	-	-	-	486
Mazo riska darījumu portfelis	36 015	-	10	6	-	126	36 157
Nodrošināts ar nekustāmo īpašumu	242	-	-	-	-	-	242
Kavētie riska darījumi	1 145	-	-	-	-	-	1 145
Citi posteni	78 119	-	-	-	33 348	-	111 467
Kopā ar standartizēto pieeju	635 851	3	10	6	33 353	129	669 352
Komerksabiedrības	1 438 867	1 034	8 614	3 937	4 950	4 823	1 462 225
Iestādes	2 893	189	16 887	353 490	60 019	1 373	434 851
Mazo riska darījumu portfelis	732 495	399	171	217	2 217	9 858	745 357
Kopā ar IRB pieeju	2 174 255	1 622	25 672	357 644	67 186	16 054	2 642 433
Kopā	2 810 106	1 625	25 682	357 650	100 539	16 183	3 311 785

Ģeogrāfiskais sadalījums norādīts pēc parādnieku rezidentūras valsts.
Ārpusbilances posteņi norādīti pēc attiecīgo korekcijas pakāpju piemērošanas.

Kredītriski sadalījumā pa riska darījumu kategorijām un pēc ģeogrāfiskā izvietojuma

Riska darījumu riska svērtās vērtības, tūkst. LVL	Latvija	Lietuva	Igaunija	Zviedrija	OECD reģiona valstis	pārējās valstis	kopā
Centrālās valdības vai centrālās bankas	-	-	-	-	-	-	-
Vietējas valdības	1 150	-	-	-	-	-	1 150
Komerksabiedrības	488	-	-	-	-	-	488
Mazo riska darījumu portfelis	27 011	-	7	5	-	90	27 113
Nodrošināts ar nekustāmo īpašumu	88	-	-	-	-	-	88
Kavētie riska darījumi	1 713	-	-	-	-	-	1 713
Citi posteni	25 423	-	-	713	2 762	-	28 898
Kopā ar standartizēto pieeju	55 873	-	7	718	2 762	90	59 450
Komerksabiedrības	1 219 323	575	5 092	8 899	2 151	8 748	1 244 788
Iestādes	2 457	75	3 517	54 129	18 322	675	79 175
Mazo riska darījumu portfelis	299 516	513	90	152	635	1 619	302 525
Kopā ar IRB pieeju	1 521 296	1 163	8 699	63 180	21 108	11 042	1 626 488
Kopā	1 577 169	1 163	8 706	63 898	23 870	11 132	1 685 938

Ģeogrāfiskais sadalījums norādīts pēc parādnieku rezidentūras valsts.
Ārpusbilances posteņi norādīti pēc attiecīgo korekcijas pakāpju piemērošanas.

Kredītriski sadalījumā pa riska darījumu kategorijām un nozarēm

Riska darījumu vērtība, tūkst. LVL		31.12.2013.
Centrālās valdības vai centrālās bankas		517 548
Vietējas valdības		2 307
Komerksabiedrības		486
no tiem:	finanšu un apdrošināšanas darbības	424
	citi	62
Mazo riska darījumu portfelis		36 157
no tiem:	pakalpojumi uzņēmumiem un mājsaimniecībām	4 319
	būvniecība	1 323
	apstrādes rūpniecība	1 646
	finanšu un apdrošināšanas darbības	22
	transports	3 129
	vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	5 769
	lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	7 029
	ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	141
	elektroenerģija, gāzes apgāde un ūdens apgāde	225
	ūdens transports	51
	pārējie kredīti privātpersonām	11 385
	īpašumu pārvaldība	333
	citi	785
Kavētie riska darījumi		1 145
no tiem:	pakalpojumi uzņēmumiem un mājsaimniecībām	173
	būvniecība	146
	apstrādes rūpniecība	148
	transports	209
	vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	174
	lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	31
	pārējie kredīti privātpersonām	229
	īpašumu pārvaldība	18
	citi	17
Nodrošināts ar nekustāmo īpašumu		242
no tiem:	pārējie kredīti privātpersonām	242
Citi posteni		111 467
no tiem:	finanšu un apdrošināšanas darbības	2 677
	citi	108 790
Kopā ar standartizēto pieeju		669 352
Komerksabiedrības		1 462 225
no tām:	pakalpojumi uzņēmumiem un mājsaimniecībām	233 212
	būvniecība	67 525
	finanšu un apdrošināšanas darbības	652
	apstrādes rūpniecība	136 270
	transports	140 665
	vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	194 325
	lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	115 600
	ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	8 211
	elektroenerģija, gāzes apgāde un ūdens apgāde	120 921
	ūdens transports	9 766
	individuālie komersanti	40 148
	īpašumu pārvaldība	377 773
	citi	17 157
Iestādes		434 851

Mazo riska darījumu portfelis	745 357
no tiem:	
hipotekārie kredīti privātpersonām	572 739
patēriņa kredīti, norēķinu karšu un kontu kredīti privātpersonām	42 511
pakalpojumi uzņēmumiem un mājsaimniecībām	11 342
būvniecība	6 111
apstrādes rūpniecība	7 584
transports	3 100
vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	15 662
lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	30 077
ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	138
elektroenerģija, gāzes apgāde un ūdens apgāde	1 588
pārējie kredīti privātpersonām	40 236
īpašumu pārvaldība	11 881
citi	2 388
Kopā ar IRB pieeju	2 642 433
Kopā	3 311 785

Ārpusbilances posteņi norādīti pēc attiecīgo korekcijas pakāpju piemērošanas.

Kredītriska mazināšanas stratēģijas

Kredītu apstiprināšana ir balstīta uz darījumu partnera kredītspējas un uz kredīta darījuma veida izvērtējumu – gan attiecībā uz darījumu, gan arī vispārēju attiecīgā partnera izvērtējumu. Tiek ņemta vērā darījumu partnera pašreizējā un prognozētā finansiālā situācija, kā arī aizsardzība, ko nodrošina vienošanās, ķīla utt., ja pasliktinātos kredīta kvalitāte.

Izvēloties konkrētu kredītriska mazināšanas paņēmieni, tiek ņemta vērā tā juridiskā izpildāmība, tā piemērotība konkrētajam partnerim, kā arī SEB pieredze un spēja pārvaldīt un kontrolēt attiecīgo paņēmieni.

Vissvarīgākie kredītriska mazināšanas paņēmieni ir dažāda veida ķīlu un nodrošinājuma līgumi, galvojumi. Nekustamā īpašuma hipotēkas, augstas kvalitātes vērtspapīri un skaidra nauda ir visbiežāk sastopamie nodrošinājuma veidi.

Lieliem korporatīvajiem klientiem kredītrisku parasti mazina, izmantojot vienošanās, tostarp ierobežojumus iekšlāt aktīvus. Šajā klientu segmentā īpaša nozīme ir neatkarīgai un profesionālai kredītanālei. Korporatīvo klientu apkalpošanai ir izveidota kredītanāles struktūra, kas nodrošina neatkarīgu analīzi un slēdzienus par kredītiem.

Kredītu portfeli regulāri analizē no riska koncentrēšanās viedokļa ģeogrāfiski un pa nozarēm, kā arī pa atsevišķiem lieliem klientiem – gan attiecībā uz tiešajiem riskiem, gan uz nodrošinājuma un galvojumu devējiem. Korporatīvo kredītu nodrošinājumu vērtības tiek pārskatītas vismaz reizi gadā lemttiesīgā kredītu komitejā. Savukārt, nodrošinājuma vērtības uzraugāmiem kredītiem tiek pārskatītas biežāk.

Pamatā nodrošinājuma vērtību aprēķina uz aktīva aplēstās tirgus vērtības bāzes, piemērojot konservatīvu diskonta likmi. Tirgus vērtība ir jādokumentē ar neatkarīgu ārējo novērtējumu vai arī attiecīgā gadījumā – ar pamatotu iekšējo aplēsi.

Mazo riska darījumu portfeļos iekļauto kredītu nodrošinājumu vērtības tiek indeksētas reizi gadā, balstoties uz nekustamo īpašumu tirgus vērtību indeksiem, kurus SEB bankai piegādā neatkarīga struktūra.

Dažādu riska mazināšanas paņēmieni vispārējais kontroles process ietver kredītu pārbaudes un apstiprināšanas prasības, konkrētas kredīta produktu pamatnostādnes, kā arī kredītriska uzraudzību un kontroli. Regulāri tiek uzraudzīta gan riska, gan risku mazinošā nodrošinājuma vērtība. Biežums ir atkarīgs no partnera riska līmeņa, darījuma struktūras un augsta riska instrumenta likviditātes. Kontroles process atšķiras dažādiem instrumentiem un dažādās biznesa struktūrvienībās.

Kredītriska mazināšana

tūkst. LVL	Riska darījumu vērtība	Galvojumi	Ķīlu nodrošinājums	T. sk. finanšu ķīlas
Centrālās valdības vai centrālās bankas	517 548	52 420	-	-
Vietējas valdības	2 307	-	-	-
Komersabiedrības	486	-	-	-
Mazo riska darījumu portfelis	36 157	-	-	-
Kavētie riska darījumi	1 145	-	-	-
Nodrošināts ar nekustāmo īpašumu	242	-	-	-
Citi posteni	111 467	-	-	-
Kopā ar standartizēto pieeju	669 352	52 420	-	-
Komersabiedrības	1 462 225	-	9 565	3 677
Iestādes	434 851	-	-	-
Mazo riska darījumu portfelis	745 357	-	647 667	4 259
Kopā ar IRB pieeju	2 642 433	-	657 232	7 936
Kopā	3 311 785	52 420	657 232	7 936

Ārpusbilances posteņi norādīti pēc attiecīgo korekcijas pakāpju piemērošanas.

Tabulā norādīti tikai tās riska mazināšanas darbības, kas ir attiecināmas kapitāla pietiekamības atskaišu nolūkos.

Standartizētā pieeja

SEB banka lieto standartizēto pieeju lai novērtētu prasības pret centrālajām valdībām, centrālajām bankām, kā arī vietējām valdībām. Standartizētajā pieeja tiek pielietota arī mazo riska darījumu portfelī iekļautiem līzinga darījumiem. Ieviešot Grupas Bāzeles II plānu, visi minētie riski, izņemot sabiedriskā sektora risku, tuvāko pāris gadu laikā tiks iekļauti IRB procesā.

Līdz ar to lielākās prasības, kur riska svara noteikšanai tiek izmantots ārējais reitings, ir saistīti ar centrālajām valdībām, centrālajām bankām, kā arī ar vietējām valdībām. Saskaņā ar regulējumu ir jāizmanto valsts reitings, ko noteikušas ārējās kredītu novērtējuma institūcijas (ĀKNI) – *Moody's, S&P un Fitch*.

Turpmāk redzamajā tabulā parādīti Bāzeles II sistēmas ietvaros uzrādītie riski, kas rodas darbā ar centrālajām valdībām, centrālajām bankām un vietējām valdībām – iedalījumā pēc kredīta kvalitātes.

Kredīta kvalitātes pakāpe

SEB riska klases	Standard&Poor's reitingi	Riska darījumu vērtība, tūkst. LVL
1-4	AAA līdz A-	10
5-7	BBB+ līdz BBB-	519 845
8-10	BB+ līdz BB-	0
11-12	B+ līdz B	0
13-16	B- līdz D	0
Kopā		519 855

Kredītriska struktūra SNV dimensijā

Mājokļu kredītiem un citiem mazo riska darījumu portfeļiem klientu riska novērtēšanai SEB banka izmanto skoringa modeļus gan kredīta piešķiršanas brīdī, gan lai sadalītu riskus pa vienmērīgām saistību nepildīšanas grupām riska svērto aktīvu aprēķināšanas brīdī. Skoringa noteikšanas kritēriju un grupu veidošanas parametri ir atkarīgi no veicamās uzņēmējdarbības, un tie atšķiras pa portfeļiem.

Visiem mazo riska darījumu portfeļi neiekļautiem partneriem, saistībā ar kuriem SEB banka ir uzņēmusies kredītrisku, tiek piešķirta iekšējā riska klase, kura atspoguļo saistību neizpildes risku. Riska klasifikācijas skalā ietilpst 16 klases, kur 1 ir viszemākais iespējamais risks, bet 16 – saistību nepilde. Riska klases no 1 līdz 7 uzskatāmas par “investīcijām piemērotām”, savukārt 13 līdz 16 klasificē kā “uzraugāmi”.

Turpmāk redzamā tabula parāda zemākos un augstākos saistību nepildīšanas varbūtības (SNV) rādītājus SEB riska klasēs, kā arī atspoguļo aptuveno atbilstību divu reitinga aģentūru skalām. Šī atbilstība balstās uz līdzībām starp SEB un šo aģentūru izmantoto metodi un definīcijām, vērtējot parādniekus, savukārt šī līdzība veido vērā ņemamu atbilstību starp SEB riska klašu piesaisti SNV rādītājiem un aģentūru publicēto saistību nepildes statistiku.

	Riska klases	Apakšējā SNV	Augšējā SNV	Moody's	S&P
Investīciju kategorija	1–4	0,00%	0,08%	Aaa..A3	AAA..A–
	5–7	0,08%	0,32%	Baa	BBB
Standarta bizness	8–10	0,32%	1,61%	Ba	BB
	11–12	1,61%	5,16%	B1/B2	B+/B
Uzraugāmie	13-16	5,16%	100,00%	B3..C	B–..D

Riska klases izmanto kā svarīgus parametrus kredītpolitikā un kredītu apstiprināšanas procesā (tostarp lēmumos par kredītlimitu), kā arī kredītportfeļa uzraudzībā, pārvaldē un pārskatu sniegšanā. Riska klasifikācijas sistēma ir balstīta uz kredītanāli un tā aptver uzņēmējdarbības un finanšu risku. Riska novērtēšanā izmanto finanšu rādītājus un salīdzinājumus ar līdzīgiem uzņēmumiem.

Riska klases un ar tām saistītās SNV aplēses ir arī būtisks pamats, aprēķinot riskam pakļauto kapitālu, veidojot saikni ar cenu veidošanas un rezultātu mērīšanas procesiem. Tāpat arī zaudējumu, kas var rasties no saistību nepildes (SNZ), parametri tiek izmantoti šiem pašiem mērķiem. Procesi kredītriska pārvaldīšanā ir aprakstīti turpmākajās sadaļās.

Arī pašas reitingu sistēmas veiktspēju un rezultātus regulāri pārbauda Risku Centrs, ievērojot “Instrukciju par riska mērīšanas sistēmu apstiprināšanu, pārbaudi un validāciju”. Validāciju veic, lai nodrošinātu gan to, ka SEB riska klases piešķiršanas (RKP) sistēma darbojas atbilstoši noteiktajām prasībām, gan arī to, ka tā tiek izmantota saskaņā ar iekšējiem noteikumiem un instrukcijām. SEB riska skalas spēja noteikt riska un SNV līmeņus visa cikla gaitā tiek novērtēti katru ceturksni. Validāciju veic Risku Centrs, neatkarīgs no struktūrām, kuras ir atbildīgas par riska klašu piešķiršanu partneriem.

Kredītriska reitings un novērtēšana

SEB RKP sistēma ir instruments riska klašu piešķiršanai skalā no 1 līdz 16 mazo riska darījumu portfeļos neiekļautiem partneriem, kas aptver korporatīvos klientus, nekustamo īpašumu pārvaldību, finanšu iestādes un specializētos uzņēmumus. SEB izmanto tās pašas riska klases, SNV skalu un vispārējo reitingu piešķiršanas pieeju visiem parādniekiem, nedaudz pielāgojot parametrus un definīcijas, lai atspoguļotu noteiktu nozaru īpatnības – piemēram, finanšu iestādēm.

SEB RKP sistēma ir balstīta uz tradicionālajiem kredītanalīzes standartiem, kas aptver uzņēmējdarbības risku un finanšu risku – parādnieka situāciju izvērtē, salīdzinot to ar aprakstošu definīciju kopumu. Lai nodrošinātu partneru riska novērtējumu kvalitāti, tiek izmantoti finanšu rādītāji, salīdzinājumi ar līdzīgiem uzņēmumiem un skoringa instrumenti. SEB RKP sistēmā izmanto standarta paraugu – riska klases darba lapu, kuru pārbauda kredītu piešķiršanas struktūras kredīta pieteikuma, kā arī ikgadējā limita pārskata gadījumā.

Visi klienti ir pakļauti minimālam ikgadējam izvērtējumam, ko veic kredītu apstiprināšanas struktūra. Klientus ar augstāku risku (13.–16. riska klase) pārbauda biežāk, lai ļautu konstatēt iespējamās problēmas agrīnā fāzē, palielinot iespēju rast konstruktīvus risinājumus.

Mazo risku darījumu portfeļiem, risku novērtēšana un sadalīšana pa SNV grupām notiek, izmantojot skoringa metodi, kur vissvarīgākie faktori ir kredītvēstures kritēriji. Jauniem klientiem bez sadarbības vēstures ar banku riski tiek novērtēti, izmantojot atklāti pieejamu informāciju un pārbaudītus riska noteikšanas kritērijus.

SNV rādītājus aprēķina kā vidējo iekšējo vēsturiski novēroto saistību nepildīšanas biežumu vienā vai vairākos pilnos kredītciklos.

Ar SEB pieeju noteikt reitingus visa cikla garumā (*through-the-cycle*) tiek panākts, ka SNV aplēses atspoguļo sagaidāmo ilgtermiņa vidējo saistību neizpildīšanas biežumu pilnā kredītciklā noteiktai riska klasei. Lejupslīdes periodos ir grūtības atšķirt sistēmiskas problēmas no konkrētam klientam piemītošajām, tāpēc riska klases zināmā mērā svārstās saskaņā ar ekonomisko ciklu.

Līdzīgā veidā SNZ un KP aplēses ir balstītas uz SEB vēsturiskajiem datiem apvienojumā ar attiecīgiem ārējiem datiem, lai, piemēram, veiktu kredītcikla kalibrāciju.

Saskaņā ar IRB uzrādītie riski pa riska darījumu kategorijām

tūkst. LVL	Riska klase	SNV diapazons	Riska darījumu vērtība	Riska darījumu riska svētā vērtība
Komerksabiedrības	1-4	0<0,08%	3 266	394
	5-8	0,08<0,32%	289 201	143 197
	9-10	0,32<1,61%	646 644	510 599
	11-12	1,61<5,16%	334 496	378 887
	13-16	5,16<100%	188 618	211 711
Kopā komerksabiedrības			1 462 225	1 244 788
Iestādes	1-4	0<0,08%	411 204	63 982
	5-8	0,08<0,32%	15 235	8 537
	9-10	0,32<1,61%	7 332	5 050
	11-12	1,61<5,16%	1 073	1 587
	13-16	5,16<100%	8	18
Kopā iestādes			434 851	79 175
Mazo riska darījumu portfelis		0,4<0,6%	33 649	5 126
		0,6<1,0%	362 366	79 225
		1,0<5,0%	151 919	65 023
		5,0<10%	18 074	12 321
		10<30%	88 804	140 830
		30<50%	0	0
		50<100%	90 546	0
Kopā mazo riska darījumu portfelis			745 357	302 525
Kopējais saskaņā ar IRB uzrādītais riska darījumu apmērs			2 642 433	1 626 488

Ārpusbilances posteņi norādīti pēc attiecīgo korekcijas pakāpju piemērošanas.

SNV – saistību nepildīšanas varbūtība – visa cikla garumā (*through-the-cycle*) koriģēta varbūtība, kas aplēsta katrai riska klasei (nemazumtirdzniecības darījumiem) un homogēnu parādnieku grupai (mazumtirdzniecības darījumiem).

IRB sistēmā riska darījumi augšējos SNV diapazonos saņem zemu riska svērumus un attiecīgi – zemas uz riska svērtiem aktīviem balstītās kapitāla prasības, taču tie patērē kapitālu arī sagaidāmo zaudējumu un uzkrājumu formā.

Saskaņā ar IRB uzrādītie riski ar pašu SNZ novērtējumu

tūkst. LVL	SNZ	Riska darījumu vērtība
Mazo riska darījumu portfelis	10<20%	330 731
	20<30%	108 454
	30<40%	114 274
	40<50%	101 487
	>50%	90 411
Kopā		745 357

SNZ – zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā – statistiski sagaidāmie zaudējumi saistību nepildīšanas gadījumā, ko izsaka kā riska darījumu summas procentu saistību nepildīšanas gadījumā.

Saskaņā ar IRB uzrādītie riski ar pašu KP novērtējumu

tūkst. LVL	Sākotnējais risks	Risks pēc KP
Attīstītā IRB pieceja, Mazo riska darījumu portfelis	763 218	745 357

KP – korekcijas pakāpe – statistiski sagaidāmais risks saistību nepildīšanas gadījumā, ko izsaka kā nominālās līguma summas procentu.

DARĪJUMA PARTNERA KREDĪTRISKS

SEB slēdz atvasinātos darījumus tikai, lai piedāvātu klientiem risinājumus finanšu risku pārvaldībai, bet pēc tam pārvalda to rezultātā izveidotās pozīcijas, slēdzot ar SEB Grupu riskus kompensējošus līgumus. Tāpat SEB banka izmanto atvasinātos instrumentus, lai aizsargātu finanšu aktīvu un pasīvu naudas plūsmu un patieso vērtību pret procentu likmju svārstībām. Finanšu darījumos parasti tiek piemēroti nodrošinājuma līgumi, lai vēl vairāk mazinātu partnera risku.

Partnera riski, kas izriet no atvasinātajiem līgumiem, mēdz būt dažādi atkarībā no tirgus kursu izmaiņām. Lai atspoguļotu arī nākotnes tirgus apstākļu nenoteiktību, tiek aprēķināta iespējamo nākotnes risku summa, kuru pieskaita riska darījumu summai. Lai sagatavotu kapitāla pietiekamības atskaites, kā arī, lai noteiktu un uzraudzītu kredītlimitus, SEB izmanto pašreizējā riska darījuma metodi (*Current Exposure*) (tirgus vērtība + pieskaitījums par iespējamiem nākotnes riskiem).

Iekšējā kapitāla aprēķināšanai tiek izmantots SEB Grupas izstrādāts modelis, ar kura palīdzību aprēķina sagaidāmā pozitīvā riska darījuma parametram līdzīgu rādītāju. Šis aprēķins ir balstīts uz Grupas iekšējo riskam pakļautās vērtības modeli tirgus riska noteikšanai.

Atvasināto instrumentu veidi	Līguma aizvietošanas vērtība	Līguma nosacītā pamatvērtība	Riska svērtā vērtība
Procentu atvasinātie instrumenti	26 551	393 371	18 479
Ārvalstu valūtas atvasinātie instrumenti	159	14 711	145
Kapitāla vērtspapīru atvasinātie instrumenti	127	581	35
Kopā	26 837	408 663	18 659

Riska darījuma aizvietošanas vērtība ir izdevumi, kas var rasties iestādei, ja darījuma partneris nepildīs saistības saskaņā ar darījuma nosacījumiem un iestādei būs nepieciešams noslēgt jaunu līdzīgu darījumu par citu cenu.

OPERACIONĀLAIS RISKS

Kopš 2008. gada SEB ir uzraudzības iestāžu izsniegta atļauja izmantot attīstīto mērīšanas pieeju (AMA) operacionālā riska noteikšanai Grupas līmenī. Šī atļauja apliecina SEB ilggadējo pieredzi un zināšanas par operacionālā riska pārvaldību, tostarp kapitāla modelēšanu, operacionālā riska incidentu ziņošanu un procesu kvalitātes novērtēšanu.

SEB banka ar AMA modeli strukturē un aprēķina zaudējumus no operacionālā riska pa noteiktām biznesa līnijām un to segšanai nepieciešamo kapitālu ar ticamības līmeni 99,9%. SEB kvantificē operacionālo risku ar zaudējumu sadales metodi, izmantojot ārējo informāciju par operacionālajiem zaudējumiem pasaules finanšu sektorā. AMA modelī precīzi tiek fiksēts riska līmenis, kas atbilst SEB darbības apjomam un darbības virzieniem. Aprēķinot nepieciešamo kapitālu konkrētai struktūrvienībai, ņem vērā tās riska pārvaldības kvalitāti, kas balstīta uz pašnovērtējumu. Efektīva operacionālā riska pārvaldība izraisa novērtētā kapitāla samazinājumu, savukārt nepietiekamas riska pārvaldības rezultātā tas pieaug.

AMA ietvaros nepieciešams aprēķināt gan neparedzētos, gan sagaidāmos operacionālos zaudējumus. SEB neparedzēto zaudējumu aprēķinā SEB AMA modelī tiek ņemti vērā ārējie zaudējumi virs noteikta sliekšņa, savukārt sagaidāmo zaudējumu aprēķinā papildus tam tiek ņemta vērā arī SEB iekšējo zaudējumu statistika.

Operacionālā riska, drošības un darbības atbilstības pārvaldības nolūkos SEB kā palīginstrumentu izmanto uz šodienas informācijas tehnoloģijām balstītu infrastruktūru. Visiem SEB Grupas darbiniekiem ir noteikta prasība izmantot sistēmu operacionālā riska incidentu uzskaitēi, bet visu līmeņu vadītājiem ir jāidentificē, jāizvērtē, jāuzrauga un jāveic pasākumi riska mazināšanai. Ieviestā sistēma atvieglo operacionālo risku pārvaldību, kā arī ļauj maksimāli samazināt notikušo incidentu ietekmi.

SEB noteiktā apjomā ir apdrošināta pret finanšu zaudējumiem, kas radušies tādu kriminālu darbību rezultātā, kuras veiktas nolūkā gūt pretlikumīgu finansiālu labumu, tāpat segums ietver zaudējumu kompensāciju vai izlīguma norēķinus par finanšu zaudējumiem, ko izraisījusi īpašuma bojāeja vai bojājumi, vai miesas bojājumi. Tomēr SEB kapitāla prasības attiecībā uz operacionālo risku, kas aprēķinātas ar AMA modeļa palīdzību, neietekmē šāda ārējā apdrošināšana, kas vērsta uz operacionālo risku zaudējumu samazināšanu vai nodošanu.

TIRDZniecības PORTFEĻA TIRGUS RISKS

Tirdzniecības portfeļa tirgus risks ir nebūtisks dēļ SEB bankas portfeļa nenozīmīgā apjoma un tajā iekļautiem finanšu instrumentiem. Kapitāla pietiekamības novērtēšanas nolūkam SEB banka lieto standartizēto pieeju, bet vienlaikus tirgus riska pārvaldībai lieto SEB Grupas iekšējo riskam pakļautās vērtības (RPV) modeli.

Par SEB bankas tirgus risku novērtējumu vairāk skat. AS SEB banka 2013.gada finanšu pārskata 3. pielikumā.

BANKAS PORTFEĻA TIRGUS RISKS

Tirgus riski banku portfelī galvenokārt rodas sakarā ar valūtu, procentu likmju termiņu un bilances aktīvu-pasīvu periodu nesakritību. Par šo risku pārvaldību kopumā ir atbildīga Resursu pārvaldības nodaļa.

Banku portfeļa tirgus risks tiek uzraudzīts gan no vērtības viedokļa (*Delta 1%* un RPV), gan arī no ienākumu viedokļa (neto procentu ienākumu jūtīgums).

Par SEB bankas tirgus risku novērtējumu vairāk skat. AS SEB banka 2013.gada finanšu pārskata 3. pielikumā.